DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

29. april 2004 *

I sag C-181/02 P,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved K.-D. Borchardt og V. Kreuschitz, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 28. februar 2002 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Fjerde Udvidede afdeling) i de forenede sager T-227/99 og T-134/00, Kvaerner Warnow Werft mod Kommissionen, hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

den anden part i appelsagen:

Kvaerner Warnow Werft GmbH, Rostock-Warnemünde (Tyskland), ved Rechtsanwalt M. Schütte, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i første instans,

* Processprog: tysk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af dommerne C.W.A. Timmermans, som fungerende formand for Femte Afdeling, A. La Pergola (refererende dommer) og S. von Bahr,

generaladvokat: P. Léger,
justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Arzamendi

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 10. juli 2003,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. november 2003,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 15. maj 2002 har Kommissionen i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen iværksat appel af dom afsagt den 28. februar 2002 af Retten i Første Instans i de forenede sager

T-227/99 og T-134/00, Kvaerner Warnow Werft mod Kommissionen (Sml. II, s. 1205, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten annullerede Kommissionens beslutning 1999/675/EF af 8. juli 1999 om Forbundsrepublikken Tysklands statsstøtte til fordel for Kvaerner Warnow Werft GmbH (EFT L 274, s. 23), som ændret ved Kommissionens beslutning 2000/416/EF af 29. marts 2000 om statsstøtte fra Forbundsrepublikken Tyskland til fordel for Kvaerner Warnow Werft GmbH (1999) (EFT L 156, s. 39), og Kommissionens beslutning 2000/336/EF af 15. februar 2000 om statsstøtte fra Forbundsrepublikken Tyskland til fordel for Kvaerner Warnow Werft GmbH (EFT L 120, s. 12).

Relevante retsregler

2 I EØF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra e) [efter ændring nu artikel 87, stk. 3, litra e), EF], hedder det:

»Som forenelige med fællesmarkedet kan betragtes:

[...]

e) andre former for støtte, hvorom Rådet på forslag af Kommissionen træffer beslutning med kvalificeret flertal.«

3 Rådet har med hjemmel heri vedtaget direktiv 90/684/EØF af 21. december 1990 om støtte til skibsbygningsindustrien (EFT L 380, s. 27). I direktivet bestemmes, at det under visse nærmere betingelser er muligt at yde driftsstøtte, støtte til investeringer, lukning samt forskning og udvikling til virksomheder inden for skibsbygningsindustrien.

4 I artikel 6, stk. 1 og 3, i direktiv 90/684 hedder det:

»1. [...] må [der] ikke ydes investeringsstøtte [...] til oprettelse af nye skibsværfter eller til investeringer i bestående skibsværfter, medmindre den er kædet sammen med en omstruktureringsplan, som ikke medfører nogen forøgelse af skibsværftets skibsbygningskapacitet, eller i tilfælde af, at forøgelse er kædet direkte sammen med en tilsvarende definitiv nedskæring af andre værfters kapacitet i samme medlemsstat i samme periode.

3. [...] investeringsstøtte betragtes som forenelig med det fælles marked, hvis:

— støttens størrelse og intensitet er berettiget ud fra den pågældende omstrukturerings omfang

— støtten kun omfatter støtte til de udgifter, der er direkte forbundet med investeringen.«

5 Ifølge artikel 10a, stk. 2, litra c), i direktiv 90/684, som affattet ved Rådets direktiv 92/68/EØF af 20. juli 1992, kan driftsstøtte til bygning og ombygning på værfter, der udøvede deres virksomhed på den tidligere Tyske Demokratiske Republiks område den 1. juli 1990, indtil den 31. december 1993 betragtes som forenelig med det fælles marked på betingelse af, at den tyske regering påtager sig inden den 31. december 1995 at gennemføre en faktisk og definitiv nedskæring af skibsbygningskapaciteten på netto 40%, sammenlignet med den skibsbygningskapacitet på 545 000 kompenserede bruttotons (herefter »kbt«), der fandtes den 1. juli 1990.

6 Herom anføres følgende i første, anden og tredje betragtning til direktiv 92/68:

»Skibsbygningsindustrien er vigtig for den strukturelle udvikling i kystområderne i den tidligere Tyske Demokratiske Republik;

den skibsbygningsindustri, der eksisterede i disse områder på tidspunktet for deres integration i Fællesskabet, har behov for en meget hurtig og omfattende omstrukturering for at blive konkurrencedygtig; umiddelbar anvendelse af den fælles maksimumsgrænse for produktionsstøtte gør det ikke muligt at iværksætte sådanne foranstaltninger, og der bør derfor indføres en særlig overgangsordning for at sætte skibsbygningsindustrien i disse områder i stand til at fortsætte sin virksomhed under den gradvise omstrukturering og gøre det muligt for den at overholde de regler om statsstøtte, der gælder i Fællesskabet som helhed;

på den anden side er det af konkurrencemæssige hensyn nødvendigt, at skibsbygningsindustrien i de pågældende områder yder et betydeligt bidrag til nedbringelsen af den overskudskapacitet, der på verdensplan stadig udgør en hindring for genoprettelse af normale markedsvilkår for skibsbygningsindustrien.«

Tvistens baggrund

7 Følgende anføres i den appellerede doms præmis 4-14:

»4 I 1992 blev det østtyske skibsværft Warnow Werft solgt til den norske Kvaerner-koncern gennem Treuhandanstalt, der er et offentligretligt organ, der skal omstrukturere den tidligere Tyske Demokratiske Republiks gamle virksomheder. I købsaftalen, som Forbundsrepublikken Tyskland havde fremsendt til Kommissionen, forpligtede køberen sig til i perioden indtil den 31. december 2005 ikke at overskride det nævnte værfts kapacitetsbegrænsning for nybygninger på 85 000 kbt om året, medmindre denne grænse, der er fastsat på grundlag af fællesskabslovgivningen, lempes. Kapaciteten på 85 000 kbt om året var den, der blev tildelt sagsøgeren af Forbundsrepublikken Tyskland til opfyldelse af artikel 10a, stk. 2, litra c), i direktiv 90/684.

5 Ved sine beslutninger, der blev meddelt Forbundsrepublikken Tyskland ved skrivelser af 3. marts 1993, 17. januar 1994, 20. februar 1995, 18. oktober 1995 og 11. december 1995 [herefter »godkendelsesbeslutningerne«], godkendte Kommissionen i overensstemmelse med direktiverne 90/684 og

92/68 den af Forbundsrepublikken Tyskland påtænkte støtte til fordel for det omhandlede værft for et beløb på 1 246,9 millioner DEM på betingelse af, at kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året overholdtes. Støtten blev godkendt efter følgende fordeling:

N 692/D/91 — Kommissionens skrivelse af 3. marts 1993 (SG (93) D/4052)

— 45,5 mio. DEM i driftsstøtte

— 82,4 mio. DEM i driftsstøtte i form af fritagelse for tidligere forpligtelser

— 127,5 mio. DEM i investeringsstøtte

— 27 mio. DEM i støtte til lukning

N 692/J/91 — Kommissionens skrivelse af 17. januar 1994 (SG (94) D/567)

— 617,1 mio. DEM i driftsstøtte

N 1/95 — Kommissionens skrivelse af 20. februar 1995 (SG (95) D/1818)

— 222,5 mio. DEM i investeringsstøtte

N 637/95 — Kommissionens skrivelse af 18. oktober 1995 (SG (95) D/12821)

— 66,9 mio. DEM i investeringsstøtte

N 797/95 — Kommissionens skrivelse af 11. december 1995 (SG (95) D/15969)

— 58,0 mio. DEM i investeringsstøtte.

7 Da Kommissionen var af den opfattelse, at kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året var blevet overskredet i 1998, underrettede den ved skrivelse af 16. december 1998 Forbundsrepublikken Tyskland om, at den havde besluttet at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2 (nu artikel 88, stk. 2, EF). Denne skrivelse blev gjort til genstand for en meddelelse, der blev offentliggjort den 16. februar 1999 i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (EFT C 41, s. 23).

8 De tyske myndigheder fremsatte deres bemærkninger den 18. februar 1999.

9 Den 14. januar og 25. marts 1999 aflagde repræsentanter for Kommissionen besøg på værftet sammen med en uafhængig ekspert.

10 Kommissionen besluttede ved beslutning 1999/675 [...] følgende:

»*Artikel 1*

Tysklands støtte til fordel for Kvaerner Warnow Werft GmbH på 41,5 mio. EUR (83,0 mio. DEM) er uforenelig med fællesmarkedet i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

Artikel 2

1. Tyskland træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at kræve støtten på 41,5 mio. EUR (83 mio. DEM) tilbagebetalt fra modtageren.

[...]

3. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til modtageren, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

[...]«

11 Da Kommissionen var af den opfattelse, at kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året ligeledes var blevet overskredet i 1997, underrettede den

ved skrivelse af 20. juli 1999 Forbundsrepublikken Tyskland om, at den havde besluttet i denne forbindelse at indlede proceduren efter artikel 88, stk. 2, EF. Denne skrivelse blev gjort til genstand for en meddelelse, der blev offentliggjort den 28. august 1999 i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (EFT C 245, s. 24).

12 De tyske myndigheder fremsatte deres bemærkninger den 4. oktober 1999.

13 Kommissionen besluttede ved beslutning 2000/336 [...] følgende:

»*Artikel 1*

Tysklands støtte til fordel for Kvaerner Warnow Werft GmbH på 6,3 mio. EUR (12,6 mio. DEM) er uforenelig med fællesmarkedet i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

Artikel 2

1. Tyskland træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at kræve støtten på 6,3 mio. EUR (12,6 mio. DEM) tilbagebetalt fra modtageren.

[...]

3. Den støtte, der kræves tilbagebetalt, omfatter renter fra det tidspunkt, hvor modtageren har haft rådighed over den ulovlige støtte, indtil beløbets faktiske

tilbagebetaling. Renterne beregnes på grundlag af den referencesats, der anvendes ved beregning af subventionsækvivalenten i forbindelse med regionalstøtte.

[...]«

14 Kommissionen besluttede ved beslutning 2000/416/EF [...] følgende:

»*Artikel 1*

Kvaerner Warnow Werft GmbH (KWW) har i 1999 overholdt det kapacitetsloft, som i henhold til beslutningen om statsstøtte N 325/99, som blev meddelt ved brev af 5. august 1999, udgør en forudsætning for støttens forenelighed med fællesmarkedet.

Artikel 2

Artikel 1 i beslutning 1999/675/EF affattes således:

»*Artikel 1*

Tysklands støtte til fordel for Kvaerner Warnow Werft GmbH på 41,1 mio. EUR (82,2 mio. DEM) er uforenelig med fællesmarkedet i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 1.«

[...]«

Sagen for Retten

8 Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor den 11. oktober 1999 og den 18. maj 2000 anlagde Kvaerner Warnow Werft GmbH (herefter »KWW«) sager med påstand om annullation af Kommissionens beslutning 1999/675 og 2000/336. Sagerne er registreret under sagsnr. T-227/99 og T-134/00.

9 Efter at Kommissionen under sagens behandling for Retten vedtog beslutning 2000/416 om ændring af beslutning 1999/675, indleverede den et særskilt dokument om ændring af sine anbringender og påstande i sag T-227/99.

10 For Retten påberåbte Kommissionen sig otte anbringender, hvoraf det andet og tredje vedrører faktiske og retlige fejl ved anvendelsen af artikel 87 EF og 88 EF samt direktiv 90/684.

11 Kommissionen gjorde navnlig gældende, at begrebet kapacitetsbegrænsning, der anvendes i godkendelsesbeslutningerne, ikke påbyder en reel produktionsbegrænsning, men blot overholdelsen af en række tekniske restriktioner vedrørende produktionsfaciliteterne. Når dette begreb ifølge godkendelsesbeslutningerne skal fortolkes således, at KWW's produktion ikke måtte overskride begrænsningen på 85 000 kbt om året, hvilket var fastsat i godkendelsesbeslutningerne, var beslutning 1999/675, som ændret ved beslutning 2000/416, og beslutning 2000/336 (herefter »de anfægtede beslutninger«) således behæftet med faktiske og retlige fejl i relation til artikel 87 EF og 88 EF.

Den appellerede dom

12 Indledningsvis anførte Retten i den appellerede doms præmis 91, at direktiv 90/684, som ændret ved direktiv 92/68, ikke indeholder en definition af begrebet »kapacitet«, og at Kommissionen som følge heraf har en vis skønsbeføjelse ved fortolkningen af dette begreb. Imidlertid fastslog Retten straks, at KWW snarere end at anfægte den fortolkning, Kommissionen har foretaget inden for rammerne af sin skønsbeføjelse, hovedsageligt bebrejder Kommissionen for i de anfægtede beslutninger at have tilsidesat begrebet kapacitet, som det tidligere er fastsat af Kommissionen selv i godkendelsesbeslutningerne.

13 Retten fandt i denne forbindelse i den appellerede doms præmis 92, at den skulle tage hensyn til reglen om, at Fællesskabets institutioner skal overholde princippet om, at der ikke må ændres i en retsakt, der er vedtaget af dem, for at sikre retssikkerheden for de retssubjekter, der er berørt af disse retsakter.

14 Retten behandlede dette spørgsmål i to trin. Først undersøgte den den retlige ramme, hvori godkendelsesbeslutningerne indgår. Dernæst analyserede den, om Kommissionen i de anfægtede beslutninger ikke havde anlagt en mere restriktiv fortolkning af begrebet »kapacitetsbegrænsning« end den, der er lagt til grund i godkendelsesbeslutningerne.

15 Hvad angår undersøgelsen af den juridiske ramme, som godkendelsesbeslutningerne indgår i, anføres følgende i den appellerede doms præmis 94-96:

»94 Hvad for det første angår de juridiske rammer, som godkendelsesbeslutningerne indgår i, bemærkes, at formålet med kapacitetsreduktionen, hvilket er fastsat i artikel 10a, stk. 2, litra c), i direktiv 90/684 (»den tyske regering

påtager sig [...] at gennemføre en faktisk og definitiv nedskæring af skibsbygningskapaciteten på netto 40% sammenlignet med den skibsbygningskapacitet på 545 000 kbt, der fandtes den 1. juli 1990«), hvori den kapacitetsbegrænsning på 85 000 kbt om året, der er pålagt sagsøgeren [...], indgår, er at genskabe en normalisering af markedet i skibsbygningssektoren og konkurrenceevnen hos værfterne i den tidligere Tyske Demokratiske Republik ved at reducere overskudskapaciteten.

95 Rådet har nemlig for at begrunde indsættelsen af en ny artikel 10a i direktiv 90/684 forklaret i tredje betragtning til direktiv 92/68, at »det af konkurrencemæssige hensyn [er] nødvendigt, at skibsbygningsindustrien i [den tidligere Tyske Demokratiske Republik] yder et betydeligt bidrag til nedbringelsen af den overskudskapacitet, der på verdensplan stadig udgør en hindring for genoprettelse af normale markedsvilkår for skibsbygningsindustrien«.

96 Ordlyden af direktiv 90/684 afslører ligeledes, at formålet er at fjerne den strukturelle overkapacitet hos værfterne i Det Europæiske Fællesskab for at gøre disse mere effektive og konkurrencedygtige. Dette formål udledes bl.a. af artikel 6 i direktiv 90/684 [...] og af tredje, sjette, ottende og niende betragtning til samme direktiv. Ifølge tredje betragtning »[er der], selv om der siden 1989 er sket betydelige forbedringer på verdensmarkedet for skibsbygning, [...] stadig ikke en tilfredsstillende ligevægt mellem udbud og efterspørgsel, og de indtrufne prisstigninger er globalt set fortsat utilstrækkelige til inden for denne sektor at genskabe normale markedsforhold [...]«. Ifølge sjette betragtning »[skal en aftale mellem verdens vigtigste skibsbygningsnationer] sikre loyal international konkurrence mellem skibsværfterne gennem en afbalanceret og retfærdig fjernelse af samtlige hindringer for normale konkurrencevilkår [...]«. Ifølge ottende betragtning »[er] en konkurrencedygtig skibsbygningsindustri af vital betydning for Fællesskabet«. Endelig ifølge niende betragtning »[bør] der [...] fortsat føres en stram og selektiv støttepolitik for at støtte den nuværende tendens hen imod produktion af teknologisk avancerede skibe og for at sikre rimelige og ensartede konkurrencevilkår inden for Fællesskabet.«

16 Hvad angår fortolkningen af godkendelsesbeslutningerne er den appellerede doms præmis 97-104 affattet som følger:

»97 Det bemærkes dernæst, at reduktionen af overskudskapaciteten ved indførelse af en kapacitetsbegrænsning i det væsentlige sikres ved fastsættelsen af tekniske begrænsninger, i almindelighed kaldet »tekniske flaskehalse«. Dette fremgår klart af godkendelsesbeslutningerne [...]

98 Kommissionen skrev i sin skrivelse af 3. marts 1993, der indeholder den første godkendelsesbeslutning, at »selv om den uafhængige sagkyndige undersøgelse, som Kommissionen har bestilt, har påvist, at kapaciteten for nybygninger [på skibsværftet Warnow Werft] ikke overstiger knap 85 000 kbt — hvilket er den kvoteandel, der er tildelt skibsværftet af den tyske regering, ud af de 327 000 kbt, der i alt er givet til østtyske skibsværfter — lader en overvågning i investeringsprogrammets løbetid til at være hensigtsmæssig for at sikre, at kapaciteterne faktisk reduceres. Denne reduktion er betinget af, at investeringerne gennemføres efter de planer og projekter, der er forelagt konsulentfirmaet. Kvaerner har bekræftet, at skibsværftet skulle indrettes med følgende restriktioner:

— Hallen til opskæring af stål ændres ikke, idet der tages forbehold for installation af en ny maskine til forberedelse af kanterne (mechanical edge preparation machine, af typen fræsemaskine).

— Antallet af poster ved samlebåndet for store, flade dele og ved samlebåndet for dobbeltbunde skal — i overensstemmelse med projekterne omhandlet i konsulentfirmaets rapport EECI:0001A — sættes til henholdsvis otte og seks.

— Samlebåndene kan kun forlænges, hvis den tilsvarende overflade trækkes fra hallen til store enheder på 600 tons (superunitshop). Det modsatte kan ligeledes ske: Med andre ord kan overfladen i hallen til store enheder i tilfælde af reduktion af kapaciteten ved samlebåndene til store, flade dele eller dobbeltbunde, og dermed den overflade, de optager, udvides i samme forhold.

— Posterne ved samlebåndet for profilerede dele (curved panel line, profilerede afsnit) skal begrænses til seks som anført i projekterne i konsulentfirmaets rapport EECI:0001A.

— Antallet af poster ved samlebåndet for små, flade dele (small panel line) skal sættes til højest tre, som anført i konsulentfirmaets rapport EECI:0001A.

— En enkelt kran med en kapacitet på 600 tons kan opstilles over dokken. Kranerne på kajen (fastsat til to) er af typen jib med en løftekapacitet på 50 tons«.

99 Det fremgår heraf, at det formål, der er angivet, dvs. at reducere den faktiske kapacitet, hovedsageligt skulle opnås ved overholdelse af en række tekniske begrænsninger vedrørende værftets produktionsfaciliteter.

100 Kommissionens skrivelse af 17. januar 1994, der indeholder den anden godkendelsesbeslutning, peger i samme retning. Kommissionen anførte heri, at »[k]apacitetsbegrænsningen afhænger af de investeringer, der gennemføres i overensstemmelse med de planer og de projekter, der er forelagt konsulenten, bl.a. hvad angår overholdelsen af den maksimale omsætning af stål på 73 000 kbt, og i overensstemmelse med de begrænsninger, der er bestemt i konsulentrapporten«. Den omstændighed, at kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året baserer sig på en helhed af veldefinerede tekniske begrænsninger, støttes desuden af forklaringen i den samme skrivelse om, at »i tilfælde af manglende overholdelse af kapacitetsbegrænsningerne er Kommissionen tvunget til at kræve tilbagebetaling af hele støtten«, og navnlig af anvendelsen af flertal (»kapacitetsbegrænsningerne«) i denne sætning.

101 Det skal i denne forbindelse tilføjes, at hvis Kommissionen på tidspunktet for godkendelsen af støtten reelt havde villet pålægge sagsøgeren et årligt loft for den faktiske produktion, havde det været tilstrækkeligt for den at formulere det som en »produktionsbegrænsning« eller at præcisere, at kapacitetsbegrænsningen i de foreliggende sager henviste til den maksimale produktion under optimale vilkår. I mangel af en sådan præcisering kan det ikke bebrejdes sagsøgeren, at denne har tilsidesat kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året, da det er ubestridt mellem parterne, at sagsøgeren i hele den undersøgte periode har overholdt alle de tekniske begrænsninger.

102 En præcisering af den ovennævnte art fremgår imidlertid ikke af godkendelsesbeslutningerne. Navnlig kan fortolkningen af kapacitetsbegrænsningen udtrykt i kbt om året som en begrænsning af den faktiske produktion ikke udledes af følgende sætninger, der indgår henholdsvis i skrivelserne af 20. februar, 18. oktober og 11. december 1995 (henholdsvis tredje, fjerde og femte godkendelsesbeslutning): »Derudover viser den første rapport, der er fremsendt til Kommissionen, om overvågning af produktionen, at det ligeledes er nødvendigt at kontrollere overholdelsen af begrænsningerne af kapaciteten under planlægningen af produktionen og under selve produktionen [...] Henset til de to rapporter om kontrol af produktionen, der indtil videre er fremsendt til Kommissionen, forbliver

en overvågning klart nødvendig for at sikre overholdelsen af den maksimale tilladte kapacitet inden for rammerne af såvel den projekterede produktion som af den faktiske produktion [...] Ifølge rapporterne om kontrol af produktionen, der indtil videre er fremsendt til Kommissionen, forbliver en overvågning nødvendig for at sikre overholdelsen af den maksimale kapacitet inden for rammerne af såvel den faktiske produktion som den projekterede produktion.« Disse sætninger betyder kun, at sagsøgeren under planlægningsfasen og ved den faktiske produktion skal overholde de tekniske begrænsninger af kapaciteten. I det tilfælde, hvor sagsøgeren f.eks. modtager to ordrer, der fører til en produktion på mere end 85 000 kbt for et år alene, er det tilladt værftet at acceptere og udføre disse ordrer inden for dette år, hvis dette er værftet muligt under overholdelse af alle de fastsatte tekniske begrænsninger af kapaciteten (såsom de i præmis 98 opregnede vedrørende bl.a. antallet af tilladte poster ved samlebåndet for profilerede dele og tilstedeværelsen af en kran med en kapacitet på 600 tons over dokken).

103 Desuden angiver visse sætninger i de samme skrivelser klart, at overholdelsen af kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året sidestilles med overholdelsen af de tekniske begrænsninger af faciliteterne. Kommissionen forklarer således i skrivelsen af 20. februar 1995 (tredje godkendelsesbeslutning), at »i forfølgelsen af investeringsplanen forekommer det påkrævet at overvåge overholdelsen af den kapacitetsbegrænsning, der finder anvendelse på skibsbygningen. Overholdelsen heraf er kun sikret, hvis investeringsplanen, der er forelagt konsulentfirmaet, overholdes nøjagtigt. Dette gælder bl.a. for så vidt angår den maksimalt tilladte omsætning på 73 000 tons stål, anlægget til samling af dobbeltskrog og de to anlæg til fremstilling af flade dele. Den tyske regering har forsikret, at skibsværftet overholder kapacitetsbegrænsningen«. Kommissionen har i sine skrivelser af 18. oktober og 11. december 1995 (henholdsvis fjerde og femte godkendelsesbeslutning) bemærket i næsten identiske vendinger, at anlægget til samling af dobbeltskrog og anlægget til fremstilling af store, flade dele begrænser værftets kapacitet til bearbejdning af stål og indskrænker ipso facto dette værfts produktionskapacitet til 85 000 kbt om året. Kommissionen tilføjer i disse to skrivelser, at mens denne kapacitetsbegrænsning gælder, er det nødvendigt, at indretningen af værftet ikke ændres, og at »valgfrit« udstyr, der endnu ikke er installeret, svarer til de specifikationer, som værftet har forelagt den tekniske konsulent til bedømmelse.

104 Det fremgår således på sammenhængende måde af direktiv 90/684 og 92/68 samt af godkendelsesbeslutningerne, at i overensstemmelse med Kommissionens administrative praksis, som den fremgår af en anden sag, som sagsøgeren har påberåbt sig (dommen i sagen Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, præmis 177), svarer kapacitetsbegrænsningen, der er fastsat i disse godkendelsesbeslutninger, til den produktion, der er mulig under normale gode vilkår under hensyn til de disponible faciliteter. Sagsøgeren skal således ved accept og udførelse af ordrer om bygning af skibe overholde de tekniske begrænsninger af faciliteterne, som er blevet beregnet og defineret på en sådan måde, at værftet under normale gode vilkår ikke producerer mere end 85 000 kbt om året. Godkendelsesbeslutningerne forbyder imidlertid ikke sagsøgeren under usædvanligt gode vilkår som dem, der kan følge af modtagelse af ordrer, der kan gøre en hurtigere udførelse end normalt mulig, at producere mere end 85 000 kbt om året, men begrænser sig til at påbyde, at de bl.a. i godkendelsesbeslutningerne nævnte tekniske begrænsninger overholdes, såsom dem om, at posterne ved samlebåndet for profilerede dele skal begrænses til seks, og posterne ved samlebåndet for små, flade dele skal begrænses til tre.«

17 Retten henviste til støtte for denne argumentation og som supplement i den appellerede doms præmis 105 og 106 til flere domme:

»105 Domstolen og Retten har desuden allerede slået fast, at selv om kapaciteten for nybygninger — her 85 000 kbt om året — efter sin art udgør en kapacitet til produktionsformål, er dette begreb imidlertid ikke i sig selv identisk med begrebet »faktisk produktion« (dommen i sagen Alpha Steel mod Kommissionen, præmis 22, Domstolens dom af 11.5.1983, forenede sager 311/81 og 30/82, Klöckner-Werke mod Kommissionen, Sml. 1549, præmis 23, og Rettens dom af 12.5.1999,

forenede sager T-164/96 — T-167/96, T-122/97 og T-130/97, Moccia Irme m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1477, præmis 138) eller begrebet »maksimale produktion under optimale vilkår«.

106 Det fremgår af denne retspraksis, at en kapacitetsbegrænsning, således som det i den foreliggende sag fremgår af ordlyden af godkendelsesbeslutningerne, kan angå »den produktion, der er mulig under normale gode vilkår under hensyn til de disponible faciliteter«, og ikke være udtryk for en maksimal faktisk produktion, der ikke kan overskrides selv i tilfælde af usædvanligt gode vilkår. I denne forbindelse er Kommissionens argumentation om, at den kapacitetsbegrænsning, der er pålagt sagsøgeren, selv hvis den angår »den produktion, der er mulig under normale gode vilkår under hensyn til de disponible faciliteter«, ikke desto mindre angiver den maksimale faktiske produktion, der under ingen omstændigheder kan overskrides [...] ikke overbevisende. Hvis kapacitetsbegrænsningen er udtryk for den produktion, der er mulig under normale gode vilkår, medfører dette nemlig i sig selv, at det tal, der er angivet ved denne grænse, kan overskrides i perioder med optimale vilkår. I modsætning til det af Kommissionen anførte, er denne konstatering ikke uforenelig med direktiv 90/684's formål. Dette formål, dvs. reduktion af overskudskapaciteten, opnås ved begrænsningen af sagsøgerens kapacitet på dennes faciliteter; begrænsningen sikrer, at de 85 000 kbt om året under normale vilkår ikke overskrides.«

18 Retten lagde i den appellerede doms præmis 107-109 de af KWW fremlagte dokumenter til grund:

»107 Det skal endelig tilføjes, at flere dokumenter, som sagsøgeren har fremlagt, bekræfter, at den kapacitetsbegrænsning, der er pålagt sagsøgeren, angår den produktion, der er mulig under normale gode vilkår under hensyn til de disponible faciliteter.

108 Følgende står således anført i et referat fra et møde afholdt den 1. juni 1993 vedrørende privatisering af værfterne i den tidligere Tyske Demokratiske Republik:

»The Danish, Italian and UK delegates were expressing their worry that the actual production would exceed the assigned capacity after the investments would be implemented. The Commission was confident that future production would not exceed the agreed capacity limits because of the technical bottlenecks in the investment plans, because of the present and future monitoring of the investment plans together with the contractual capacity limits in the privatisation contracts, because of the German Government's undertaking to respect the limits and because all aid payments are conditional on respect of the capacity limits«

[»De danske, italienske og britiske repræsentanter udtrykte bekymring for, at den faktiske produktion ville overskride den tildelte kapacitet, når investeringerne var foretaget. Kommissionen havde tillid til, at den fremtidige produktion ikke ville overskride de aftalte kapacitetsgrænser som følge af de tekniske flaskehalse i investeringsplanerne, den nuværende og fremtidige kontrol af investeringsplanerne kombineret med de kontraktlige begrænsninger af kapaciteten i privatiseringskontrakterne, den tyske regerings tilsagn om at overholde grænserne og den omstændighed, at alle støttebetalinger var betinget af overholdelsen af kapacitetsgrænserne«].

Det bemærkes, at denne diskussion mellem den danske, italienske og britiske delegation på den ene side og Kommissionen på den anden ikke ville have mening, hvis kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året skulle forstås som en absolut grænse for den faktiske produktion. I et sådant tilfælde ville det nemlig have været tilstrækkeligt for Kommissionen at forklare, at begrænsningen på 85 000 kbt om året udgjorde et loft for den faktiske produktion, og at det således ganske enkelt var forbudt sagsøgeren at producere mere end dette loft. Den holdning, som Kommissionen indtog under dette møde, peger derimod på, at den tillid, Kommissionen havde til en fremtidig produktion under eller lig med 85 000 kbt om året, kun var baseret på en beregning af, at de tekniske begrænsninger af sagsøgerens faciliteter normalt ville forhindre denne i at producere mere end denne tonnage om året.

109 Ligeledes viser Kommissionens rapport om overvågning af privatiseringen af værfterne i den tidligere Tyske Demokratiske Republik, der er vedlagt

skrivelse af 6. maj 1993 fremsendt til Forbundsrepublikken Tysklands Faste Repræsentation, at for Kommissionen bestod kapacitetsbegrænsningen af en helhed af pålagte tekniske begrænsninger:

»[...] de betydelige tekniske begrænsninger, som investeringsplanerne indebærer, sikrer kapacitetsbegrænsningerne, der er fastsat for hvert værft, selv om det forekommer nødvendigt at opretholde en grundig kontrol under gennemførelsen af investeringerne. De vigtigste tekniske flaskehalse og vilkår sikrer kapacitetsbegrænsningen [...]««

19 På denne baggrund konkluderede Retten i den appellerede doms præmis 110 og 111:

»110 Det følger af det foregående, at sagsøgeren behørigt har bevist, at Kommissionen har begået en åbenbar skønsfejl ved i de anfægtede beslutninger og i modsætning til det, den havde gjort i godkendelsesbeslutningerne, at sidestille begrebet kapacitetsbegrænsning med en faktisk produktionsbegrænsning. Da Kommissionen har baseret de anfægtede beslutninger på den ene omstændighed, at sagsøgerens faktiske produktion i 1997, og siden i 1998, har været større end 85 000 kbt (jf. i denne forbindelse betragtning 60 og 108 til beslutning 1999/675 og betragtning 47 og 84 til beslutning 2000/336), er bestemmelserne i de nævnte beslutninger i deres helhed behæftet med den ovenfor konstaterede skønsfejl.

111 Det bemærkes i denne forbindelse, at alene den omstændighed, at den faktiske produktion har overskredet 85 000 kbt om året, udgør det eneste grundlag for de anfægtede beslutninger. Kommissionen har ikke undersøgt og heller ikke hævdet, at overskridelserne i løbet af de omhandlede år skyldes en manglende overholdelse af de begrænsende vilkår, der er fastsat i godkendelsesbeslutningerne.«

20 Retten annullerede derfor de anfægtede beslutninger.

Parternes påstande

21 Under appellen har Kommissionen nedlagt påstand om ophævelse af denne dom og om, at sagen hjemvises til Retten.

22 KWW har nedlagt påstand om, at dommen stadfæstes, og at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Begæringen om genåbning af den mundtlige forhandling

23 Ved dokument indleveret til Domstolen den 23. januar 2004 har KWW anmodet Domstolen om i medfør af procesreglementets artikel 61 og 118 at genåbne den mundtlige forhandling.

24 Selskabet har til støtte for begæringen gjort gældende, at såfremt Domstolen måtte følge generaladvokatens forslag til afgørelse, ville den være tvunget til at fravige det princip, der er opstillet i dom af 30. september 2003 (forenede sager C-57/00 P og C-61/00 P, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 9975), og

hvorefter Rettens fortolkning af en kommissionsbeslutning er en vurdering af faktiske omstændigheder, der ikke udgør et retsspørgsmål og derfor ikke kan prøves under en appel.

25 Det bemærkes i denne forbindelse, at Domstolen ex officio, på forslag af generaladvokaten eller på parternes begæring, i overensstemmelse med procesreglementets artikel 61 kan træffe bestemmelse om genåbning af den mundtlige forhandling, såfremt den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller at sagen skal afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne (jf. kendelse af 4.2.2000, sag C-17/98, Emesa Sugar, Sml. I, s. 665, præmis 18, dom af 19.2.2002, sag C-309/99, Wouters m.fl., Sml. I, s. 1577, præmis 42, af 13.11.2003, sag C-209/01, Schilling og Fleck-Schilling, Sml. I, s. 13389, præmis 19, og af 30.3.2004, sag C-147/02, Alabaster, Sml. I, s. 3101, præmis 35).

26 I det foreliggende tilfælde finder Domstolen imidlertid, efter at have hørt generaladvokaten, at den råder over alle de oplysninger, som er nødvendige for at kunne tage stilling til de spørgsmål, som er rejst i denne sag, og at disse forhold er blevet drøftet under de retsforhandlinger, som har fundet sted for Domstolen. Begæringen om genåbning af den mundtlige forhandling tages derfor ikke til følge.

Appellen

Parternes argumenter

27 Kommissionen har gjort gældende, at Retten ikke har foretaget en fuldstændig undersøgelse af den retlige ramme, som godkendelsesbeslutningerne indgår i, og at Retten har fortolket dem urigtigt, hvorfor den appellerede dom er udtryk for en

urigtig retsanvendelse. Det er ifølge Kommissionen en tilsidesættelse af fællesskabsretten, at Retten har anset betingelsen om »kapacitetsbegrænsning«, som var knyttet til de godkendelser, som blev givet til Forbundsreplikken Tyskland, af at yde støtte til KWW, for udelukkende at vedrøre faciliteternes tekniske kapacitet og ikke det pågældende skibsværfts produktionskapacitet.

28 For det første har Kommissionen foreholdt Retten, at den i den appellerede doms præmis 94-96 har fastlagt godkendelsesbeslutningernes retlige ramme forkert. Artikel 10a, stk. 2, litra c), i direktiv 90/684 regulerer ifølge Kommissionen på en retligt bindende måde den garanti, som Forbundsreplikken Tyskland gav om inden den 31. december 1995 at gennemføre en faktisk og definitiv nedskæring af skibsbygningskapaciteten på netto 40%, sammenlignet med den skibsbygningskapacitet på 545 000 kbt, der fandtes den 1. juli 1990. Denne bestemmelse har to formål. Den har både til formål at mindske overskudskapaciteten i Fællesskabets skibsbygningsindustri og at kompensere for de konkurrenceforvridninger, som den betydelige støtte til de østtyske værfter skabte. Selv om det første af disse formål vil kunne opnås gennem en begrænsning af faciliteternes tekniske kapacitet, vil det andet derimod kun kunne nås ved en faktisk begrænsning af skibsværfternes produktionskapacitet.

29 Dernæst har Kommissionen foreholdt Retten, at den i den appellerede doms præmis 97-104 udelukkende har fortolket begrebet kapacitetsbegrænsning på grundlag af ordlyden af den første og anden godkendelsesbeslutning, selv om de fem godkendelsesbeslutninger, hvis de læses i sammenhæng, angiver, at dette begreb omfatter såvel en begrænsning af de tekniske faciliteter som en begrænsning af det pågældende skibsværfts faktiske produktion. Til forskel fra andre sektorer findes der i skibsbygningssektoren ikke »tekniske flaskehalse«, som gør det muligt at regulere produktionen ved en simpel reduktion af kapaciteten. Derfor burde der ud over de tekniske begrænsninger af faciliteterne ligeledes have været anordnet en faktisk begrænsning af produktionen i godkendelsesbeslutningerne. Selv om det i de to første godkendelsesbeslutninger, der udelukkende vedrørte investeringsfasen, ikke var nødvendigt særskilt at

fremhæve denne begrænsning af den faktiske produktion, var det derimod vigtigt at gøre opmærksom på denne begrænsning i den tredje, fjerde og femte beslutning, der vedrørte den produktionsfase, der begyndte den 1. januar 1996. Kommissionen har anført, at de tre sidste beslutninger indeholdt en overvågningsklausul, hvorefter en kontrol — uanset de tekniske begrænsninger, som KWW havde iværksat — var nødvendig »for at sikre, at den maksimale kapacitet, der var godkendt som led i den projekterede såvel som den faktiske produktion, blev overholdt«. Det er Kommissionens opfattelse, at denne klausul fratages enhver nyttevirkning, hvis den skal fortolkes således som Retten har gjort det, nemlig som ensbetydende med, at de tekniske begrænsninger ligeledes skulle overholdes i produktionsfasen.

30 Endelig har Kommissionen foreholdt Retten, at den i den appellerede doms præmis 105-109 har foretaget en urigtig fortolkning af retspraksis og sagens akter. Sagens akter gør det — i modsætning til, hvad der er fastslået — ikke muligt at bekræfte, at kapacitetsbegrænsningen udelukkende vedrørte de tekniske faciliteter på skibsværfterne.

31 Ifølge KWW, der har gjort gældende, at appellen delvis ikke kan antages til realitetsbehandling, har Retten faktisk taget hensyn til formålene med direktiv 90/684, hvori der ikke omtales nogen produktionsbegrænsning. Direktivets artikel 10a, stk. 2, litra c), har til formål at genetablere normale markedsvilkår og konkurrenceevnen hos skibsværfterne i den tidligere Tyske Demokratiske Republik og samtidig reducere overskudskapaciteten i skibsbygningssektoren. De konkurrenceforvridninger, der er en følge af denne støtte, udlignes ved den reduktion, der følger af de tekniske kapacitetsbegrænsninger, som skibsværfterne er pålagt.

32 Det følger af en nærmere analyse af ordlyden, tilblivelsen og opbygningen af samt formålet med direktiv 90/684, at begrebet kapacitetsbegrænsning, som anvendes i godkendelsesbeslutningerne, netop ikke kan sidestilles med en produktionsbe-

grænsning. Kommissionen har i øvrigt i sin tidligere beslutningspraksis, som er gengivet i retningslinjerne for omstruktureringsstøtte, fortolket begrebet kapacitetsbegrænsning således, at det ikke vedrører den faktiske produktion. Retten, der har foretaget en grundig undersøgelse af den logiske sammenhæng, der er mellem de fem godkendelsesbeslutninger, har ifølge KWW med rette fastslået, at den kapacitetsbegrænsning, der er fastsat, ikke kan anses for at være en sådan begrænsning af den faktiske produktion. En sådan begrænsning ville i øvrigt kun kunne fastsættes efter en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF.

33 Efter KWW's opfattelse er den kontrol med produktionen, som er fastsat i de tre sidste beslutninger, kun et middel til at sikre, at kapacitetsbegrænsningen overholdes. Kontrollen gør det muligt at fastslå eventuelle omgåelser af de tekniske begrænsninger, hvilket bekræftes af de dokumenter, parterne har fremlagt under sagen. Retten har således fortolket begrebet kapacitetsbegrænsning i overensstemmelse med retspraksis (Rettens dom i sagen Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, præmis 174).

Domstolens bemærkninger

34 Indledningsvis bemærkes, at Kommissionen i overensstemmelse med direktiv 90/684 og 92/68 og på betingelse af, at kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt om året blev overholdt, ved de fem godkendelsesbeslutninger har godkendt den støtte på i alt 1 246,9 mio. DEM, som Forbundsrepublikken Tyskland påtænkte at yde KWW. Denne begrænsning svarede til den andel af de kompenserede bruttotons, som Forbundsrepublikken Tyskland havde tildelt det pågældende skibsværft til opfyldelse af artikel 10a, stk. 2, litra c). Ifølge denne bestemmelse kan driftsstøtte til bygning og ombygning på værfter, der udøvede deres

virksomhed på den tidligere Tyske Demokratiske Republiks område den 1. juli 1990, betragtes som forenelig med det fælles marked på betingelse af, at den tyske regering påtager sig inden den 31. december 1995 at gennemføre en faktisk og definitiv nedskæring af skibsbygningskapaciteten på netto 40%, sammenlignet med den skibsbygningskapacitet på 545 000 kbt, der fandtes den 1. juli 1990.

35 Det er desuden ubestridt, at de tekniske begrænsninger, der er pålagt skibsværftet for årene 1997 og 1998, og som de anfægtede beslutninger vedrører, ikke er overskredet, og at Kommissionen kun har taget hensyn til værftets faktiske produktion ved begrundelsen af de pågældende beslutninger.

36 Under disse omstændigheder skal Domstolen udelukkende undersøge, om Retten har gjort sig skyldig i en urigtig retsanvendelse ved at lægge til grund, at de godkendelsesbeslutninger, der fastsætter en kapacitetsbegrænsning, ikke kan fortolkes som indeholdende en betingelse om en begrænsning af den faktiske produktion.

37 Det bemærkes i denne forbindelse først, at hverken direktiv 90/684 eller direktiv 92/68 indeholder en definition af begrebet kapacitet eller af begrebet kapacitetsbegrænsning. Begrebet en virksomheds faktiske produktion er desuden forskelligt fra begrebet dens produktionskapacitet (jf. i denne retning dom af 11.5.1983, sag 244/81, Klöckner-Werke mod Kommissionen, Sml. s. 1451, præmis 22 og 23).

38 Som begrundelse for indføjelsen af den nye artikel 10a i direktiv 90/684 udtalte Rådet i tredje betragtning til direktiv 92/68 ganske vist, at det af konkurrence-

mæssige hensyn var nødvendigt, at skibsbygningsindustrien i den tidligere Tyske Demokratiske Republik ydede et betydeligt bidrag til nedbringelsen af den overskudskapacitet, der på verdensplan stadig udgør en hindring for genoprettelse af normale markedsvilkår for skibsbygningsindustrien. Af dette formål om reduktion af overskudskapaciteten, der sigter til de produktionsmidler, som skibsværfterne formodes at anvende, og ikke til deres produktion som sådan, kan det imidlertid ikke udledes, at en kapacitetsbegrænsning, der fastsættes i beslutninger, der træffes med hjemmel i disse direktiver, i sig selv indebærer en begrænsning af produktionen.

39 Det kan i øvrigt tiltrædes, som Kommissionen også har gjort gældende, at fællesskabslovgiver ved at pålægge Forbundsrepublikken Tyskland »at gennemføre en faktisk og definitiv nedskæring af skibsbygningskapaciteten på 40%, sammenlignet med [...] den 1. juli 1990« har ønsket at opnå en modydelse til den betydelige statsstøtte, som blev indrømmet skibsværfterne i de nye delstater, for at sikre rimelige og ensartede konkurrencevilkår inden for Fællesskabet, således som det er anført i niende betragtning til direktiv 90/684. Støtten gav dem således mulighed for hurtigt at råde over gode tekniske faciliteter, der banede vejen for en betydelig produktion. Dette produktionsniveau risikerede at medføre mærkbare konkurrenceforvridninger for de øvrige skibsværfter, der først havde kunnet nå dette tekniske niveau efter en lang periode og ved selvfinansiering. Det bestemmes imidlertid hverken i artikel 10a eller i nogen anden bestemmelse i direktiv 90/684, at den krævede reduktion af den samlede kapacitet for skibsværfter, der driver virksomhed på den tidligere Tyske Demokratiske Republiks område, skal være i form af en begrænsning af hver enkelt af disse værfters faktiske produktion.

40 Fællesskabslovgiver har i det pågældende direktiv således afholdt sig fra at selv at fastsætte, hvilke elementer der er afgørende for fastlæggelsen af, hvad begrebet kapacitet for skibsværfterne dækker over, og fra at fastsætte nærmere bestemmelser for at nå formålet om at reducere deres overskudskapacitet. Kommissionen havde således et vist skøn med hensyn til at fastsætte, hvilke

betingelser den påtænkte støtte skulle være undergivet for at være forenelig med fællesmarkedet som led i den undtagelsesordning for skibsværfter, der var indført ved direktiv 90/684, og med hensyn til, at støtten ikke bragte det formål i fare, som omhandles i direktivets artikel 10a.

41 Selv om det antages, at Kommissionen, inden for det skøn, den rådede over, havde kunnet udtale, at overholdelsen af det krav, der er fastsat i artikel 10a, stk. 2, litra c), i direktiv 90/684, nødvendiggjorde, at godkendelsen af støtten var undergivet en betingelse om, at ikke kun værftets tekniske kapacitet, men tillige dets faktiske produktion, ikke måtte overskride 85 000 kbt om året, burde den imidlertid have præciseret dette klart og utvetydigt i sine godkendelsesbeslutninger.

42 Det er dog ubestridt, at ingen af de fem godkendelsesbeslutninger indeholder en angivelse af, at kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt udgør et et årligt loft for den faktiske produktion.

43 Kommissionen bestrider i øvrigt heller ikke, at den i de to første godkendelsesbeslutninger kun stiller betingelser med hensyn til tekniske begrænsninger i forhold til KWW, således som Retten har fastslået i den appellerede doms præmis 97-100 og 103, og som generaladvokaten har fremhævet i punkt 51 i forslaget til afgørelse.

44 Endelig har Retten hvad angår den tredje, fjerde og femte godkendelsesbeslutning ikke gjort sig skyldig i en urigtig retsanvendelse ved i den appellerede doms præmis 102 at fastslå, at det af de i den nævnte præmis citerede passager i de

pågældende beslutninger ikke kunne udledes, at kapacitetsbegrænsningen udtrykt i kbt om året skulle fortolkes som en begrænsning af den faktiske produktion.

45 I og med, at Kommissionen i de nævnte passager udtalte, at det ikke kun var nødvendigt at kontrollere overholdelsen af begrænsningerne af kapaciteten under udarbejdelsen af investeringsplanen, men også under planlægningen af produktionen og under selve produktionen, kan den, da den således fastsatte de nærmere bestemmelser og herunder de kontroller, der var nødvendige for, at kapacitetsbegrænsningerne kunne overholdes, ikke anses for udtrykkeligt at have undergivet sine godkendelser en betingelse om begrænsning af produktionen. Det kan i denne forbindelse konstateres, således som Retten har fastslået i den appellerede doms præmis 103, at Kommissionen i sin fjerde og femte godkendelsesbeslutning bl.a. har præciseret, at mens kapacitetsbegrænsningen gælder, er det nødvendigt, at indretningen af værftet ikke ændres. Det kan af dette forbehold, i modsætning til, hvad Kommissionen har gjort gældende i appelskriftets punkt 28, således med rimelighed udledes, at overvågningen af faciliteterne som led i de tekniske begrænsninger bevarede sin berettigelse »under produktionen«, uden at en sådan overvågning under produktionen forudsatte, at godkendelserne var undergivet en betingelse om en faktisk produktionsbegrænsning.

46 Under disse omstændigheder kan det hverken på grundlag af ordlyden eller opbygningen af godkendelsesbeslutningerne antages, at kapacitetsbegrænsningen på 85 000 kbt vedrørte KWW's faktiske produktion.

47 Selv om det antages, at de tekniske restriktioner, der er fastsat i godkendelsesbeslutningerne, måtte vise sig at uegnede til at nå formålet om at undgå konkurrenceforvridninger mellem skibsværfterne, gør denne omstændighed, der indtræder efter godkendelsesbeslutningerne, og som blot afslører, at de midler, der

er anvendt til at nå det formål, der forfølges, er uegnede, det ikke i sig selv muligt at antage, at den kapacitetsbegrænsning, der er fastsat i disse beslutninger, i virkeligheden udgjorde en begrænsning af produktionen.

48 Det fremgår af ovenstående bemærkninger, at Retten ikke har gjort sig skyldig i en urigtig retsanvendelse ved at fastslå, at begrebet kapacitetsbegrænsning i godkendelsesbeslutningerne ikke kan fortolkes som en begrænsning af KWW's produktion.

49 Herudover har Retten i den appellerede doms præmis 105-109 til støtte for sin fortolkning af de nævnte beslutninger henvist til sin og Domstolens praksis samt til andre dokumenter, som indgik i sagens akter. Begrundelsen af denne del af dommen er imidlertid overflødig i forhold til det i præmis 91-104 anførte som begrundelse for denne fortolkning. Da Retten ikke har gjort sig skyldig i en urigtig retsanvendelse ved at antage denne fortolkning, er de af Kommissionens anbringender, der er fremført vedrørende begrundelsen i præmis 105-109, derfor irrelevante. I overensstemmelse med fast retspraksis skal disse anbringender, der ikke kan medføre, at Rettens dom ophæves, forkastes (jf. bl.a. dom af 18.3.1993, sag C-35/92 P, Parlamentet mod Frederiksen, Sml. s. 991, præmis 31, af 22.12.1993, sag C-244/91 P, Pincherle mod Kommissionen, Sml. I, s. 6965, præmis 25, og af 11.3.1997, sag C-264/95 P, Kommissionen mod UIC, Sml. s. 1287, præmis 48).

50 Det fremgår af ovenstående bemærkninger, at appellen skal forkastes.

Sagens omkostninger

51 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, der ifølge artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. KWW har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger. Kommissionen har tabt sagen og bør derfor dømmes til at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) **Appellen forkastes.**

2) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber betaler sagens omkostninger.**

Timmermans La Pergola von Bahr

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. april 2004.

R. Grass

Justitssekretær

V. Skouris

Præsident